

DIN RÖST ÄR VIKTIG!

**Inspirationsblad för alla elever
i mellanstadiet om Elevborgarråd
för klimatet.**

Här hittar ni allt underlag, inspirationsmaterial
och hur ni gör för att skicka in förslag.

KARLSTADS KOMMUN

INSPIRATIONSBLAD OM KLIMAT TILL MELLANSTADIET

Nu bjuder vi in Karlstads kommuns förskolor och grundskolor att tycka till om hur vi kan ta hand om naturen på ett bättre sätt. **Var med och påverka ni också!**

Hej framtiden!

Vi människor är en del av naturen och vi behöver ta hand om den bättre. Det kan vi göra genom att plocka skräp vi ser, inte slänga skräp själva, spara på resurser (som el, mat, vatten och material), se till att bin, fjärilar och andra insekter har det bra och att luften vi andas är frisk. Nu, men så klart också när ni blir vuxna.

Vi behöver minska på utsläpp och avgaser från bilar, lastbilar och flygplan, och istället gå, cykla och åka buss och tåg mer. Vi behöver också handla begagnat oftare, istället för att köpa nytt, så att alla saker och kläder får ett så långt liv som möjligt. Dessutom måste vi bli bättre på att ta hand om det som odlas istället för att slänga mat. Kanske kan vi äta mer av det som odlas nära och i säsong. Vuxna har så klart en plan för mycket av detta, men vi vill också höra vad ni tycker. Barn är trots allt de mest uppfinningsrika som finns!

Kanske har ni en idé? Hur kan vi få fler vuxna att cykla istället för att ta bilen? Hur får vi fler att laga det som gått sönder, istället för att köpa nytt? Hur ska vi få fler att tänka sig att åka buss eller tåg? Hur kan vi hjälpas åt att göra det mer trivsamt för insekterna där vi bor? Hur kan vi göra så att fler vuxna köper fläckiga bananer så att de inte kastas av matbutikerna?

Alla de här sakerna är sånt som hjälper naturen och planeten att må lite bättre, men just nu är vi vuxna ganska dåliga på många av dem. Det ska vi ändra på, för vi vill alla att er och andra barns framtid ska bli den bästa – och vi vill skapa den tillsammans med er! Därför behöver vi era bästa idéer som vi vuxna kan ta med oss när vi funderar och bestämmer lösningar.

B är bokstaven alla pratar om!

För att ta hand om planeten så är det toppen om vi kikar lite extra på sex stycken B. *Biffen, bilen, bostaden, butiken, beachen och börsen.* Kort och gott handlar det om ...

B ... **att äta mindre Biff** (alltså kött men också mejeriprodukter) och istället äta mer vegetabiliska produkter.
... **minska på Bilåkandet** och istället cykla, gå och åka kollektivt.
... **spara på elen i Bostaden** genom att släcka lampor (särskilt när det finns dagsljus), ta kortare duschar och inte ha det onödigt varmt hemma. Det är bra för plånboken, planeten och naturen.

... **handla färre nya saker i Butiken** och istället ta hand om det vi har, reparera och köpa secondhand.

... **dra ner på flygresandet när vi åker på semester (Beach = strand)** och välja tåget så ofta vi kan.

... **och så ska vi se till att våra pengar gör gott för planeten när de finns på Banken.** Banken tar hand om våra pengar, men medan de gör det, så används pengarna på olika sätt. Då är det bra för oss att veta om banken använder pengarna på ett bra eller dåligt sätt. Om vår nuvarande bank använder pengarna till dåliga saker så kan man byta bank.

Men just nu är det svårt att göra allt detta. Det kan vara svårt att äta mindre kött om det inte finns annat att välja på i matbutiken. Det kanske är svårt att minska på bilåkandet om det inte finns

bussar eller busshållplatsen ligger jättelångt bort. Det kanske inte finns någon secondhand-butik som har det du behöver i just din storlek. Tåget kanske är dyrare än flyget. Då måste vi ändra på det och ge alla bättre möjligheter till att göra bättre! Vad har ni för lösningar?

Måste vi sluta äta mat från djur?

Nej, bara om ni vill, men vi kan alla dra ner på exempelvis kött, mjölk och ost. Vissa gillar inte kött, mjölk och ost, medan andra älskar det. Om ni älskar kött, så njut när ni väl äter det, ät upp till sista bit och se till att köttet kommer från Sverige – det bidrar till att hålla våra landskap öppna.

Vad är vegan och vegetarian?

Förenklat äter vegetarianer inte kött, medan en vegan undviker allt som kommer från djurriket, alltså kött, fisk, fågel, mjölk, ost och ägg. Dessutom använder inte veganen saker som är tillverkade av djur som exempelvis skinnprodukter. Men det finns de vegetarianer som äter fisk, kyckling, ost och ägg – man bestämmer själv vad som passar.

Parisavtalet

“Vår planet har fått feber”, skulle vi kunna säga. Nu ska febern botas. Det bästa sättet att göra det på är att minska på alla utsläpp och avgaser från bilar, båtar, flygplan och fabriker. Sverige har redan bestämt att vi ska ta hand om naturen på bästa sätt och minska på utsläppen. Vi har också lovat andra länder att göra så gott vi kan. En bra sak är att så många som 193 andra länder har lovat samma sak. För att visa att varje land menade allvar med allt lovande så skrev de under ett viktigt avtal i Paris år 2015. Det avtalet kallas Parisavtalet.

Ta hand om naturen – tillsammans!

Eftersom alla människor är olika – vi bor på olika ställen, vi har olika långt till jobbet och vi har olika mycket pengar – så behöver vi prata med så många som möjligt så att ingen glöms bort eller hamnar i kläm. Några bor i stan där det är nära till det mesta, det är lätt att ta bussen, cykla och gå och kanske finns det en tågstation nära. Andra bor på landet där det kanske är långt till matbutiken och skolan, där bussen kanske går sällan eller inte alls.

Därför kan vi inte bara förbjuda bensinbilar, utan att först ta sig fram kommunikationsmöjligheter för dem som inte har några alternativ i dag. Elbilar är något som har skapats för att minska utsläpp och avgaser, något som är bra för alla som bor där det inte finns bussar eller cykelvägar. Men elbilar är dyra, det finns få begagnade elbilar och att ladda elbilen är inte helt lätt på alla ställen.

Hjälp mini-trädgårdsmästarna

Bin, humlor och fjärilar är viktiga trädgårdsmästare i naturen! Utan dem skulle vi inte få lika mycket goda jordgubbar,

äpplen, plommon och annat gott. Insekter mår bra av vild natur, blommor och grönska som ängar och träd som blommor. Det är i den vilda naturen som de bor och blommande växter, buskar och träd är deras restauranger. När det blir för mycket asfalt, välklippta gräsmattor och ordnad natur har de viktiga

trädgårdsmästarna svårt att hitta mat och någonstans att bo. De mår inte bra av gifter och bekämpningsmedel som inte hör hemma i naturen. Hur kan vi skapa en miljö som våra bin, humlor och andra insekter trivs i?

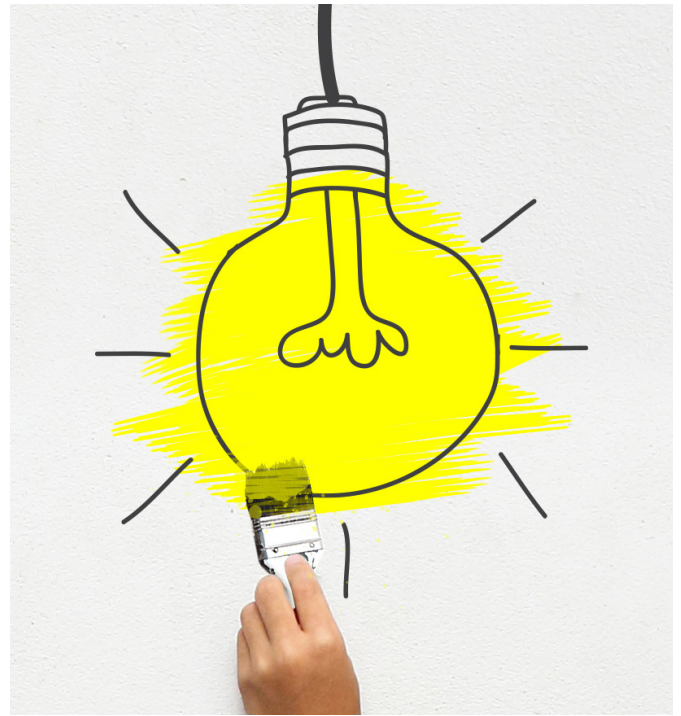
Eko, eko, eko!

Vet ni om att ni kan hjälpa bin, humlor och andra insekter genom att handla ekologisk mat? Det är mat som inte är besprutad med kemiska bekämpningsmedel. I Sverige kan ekologisk mat vara lite dyrare än besprutad, vilket är lite tokigt, och vi svenskar köper allt mindre ekologisk mat. I vårt grannland Danmark är det tvärtom. De är bäst i världen på ekologisk mat! Så hur kan vi bli mer som Danmark och få fler att handla ekologiskt även i Sverige?

Släcka lampan – för insekternas skull!

Ni vet säkert att det är toppen att släcka lampan eftersom el kan vara dyrt. Men vet ni om att vi kan hjälpa insekter genom att släcka lampor utomhus oftare? Det är nämligen så att de insekter och djur som är aktiva på nätterna är beroende av mörker för att kunna överleva. När utomhusbelysningen står tänd blir insekter och djur förvirrade. De har svårt att hitta rätt och leta mat, de kanske får för sig att det är dag och allt blir huller om buller. Detta kallas ljusföroreningar.

Har du någon idé på hur vi får mindre ljusföroreningar, kan göra det bättre för bin, humlor och andra viktiga trädgårdsmästare? Hur kan vi få fler att cykla eller åka buss? Vi vill gärna ha idéer från så många som möjligt, för ni alla är unika, ser olika saker och bor på olika ställen. Om vi ska kunna ta hand om naturen och vår planet på bästa sätt och komma med smarta lösningar som passar så många som möjligt, så behövs idéer från så många som möjligt. Att ta hand om vår natur och planet är något vi gör tillsammans.

Vilka idéer sitter du på?

Fundera själv och diskutera med kompisar i klassen, med lärare och med vårdnadshavare.

Ni har möjlighet att ta fram skarpa, konkreta åtgärdsförslag som kommer att lämnas över till kommunens beslutsfattare.

Vi vill att ni tillsammans funderar på de här två frågeställningarna:

- **Hur sänker vi utsläppen radikalt i Karlstad kommun – utan att någon kommer i kläm?**
- **Hur kan Karlstad bli en mer miljösmart kommun?**

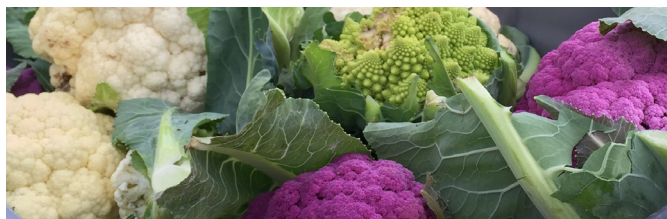
Vi vill att ni skickar in svaren till oss senast 17 mars, via skola.karlstad.se/elevborgarrad

Var med och skapa historia!

Två elever från varje kommunal grundskola kommer att få möjlighet att vara med på en elevdemokrati-workshop den 20 april 2023. Vilka det är väljer ni på skolan. På Elevdemokrati-workshopen samlas elever från årskurs 4-9 från Karlstads kommunala grundskolor för att med hjälp av alla förslag som kommit in spåna fram 50 skarpa förslag om hur vi tar hand om naturen och minskar utsläppen. De 50 förslagen ska därefter presenteras för de som bestämmer i Karlstads kommun. Det här har aldrig gjorts förut, så ni kommer bli historiska.

Snabba fakta om:

...mat

En tredjedel av all mat som produceras slängs.

(Källa: FAO, FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation.)

...konsumtion

Vi svenskar köper i snitt ett nytt plagg i veckan.

(Källa: Mistra Future Fashion)

...transporter

Vi tar bilen överallt – även korta resor. Hälften av alla bilresor är kortare än 5 kilometer i tätorter. Det tar ungefär tjugo minuter att cykla.

(Källa: Naturskyddsföreningen)

Har du frågor? Tveka inte att kontakta maria@klimatklubben.se eller emma@klimatklubben.se. Det finns också möjlighet för eleverna att skicka in frågor till oss och få svar.

Här hittar ni allt underlag, inspirationsmaterial och hur ni gör för att skicka in förslag skola.karlstad.se/elevborgarrad

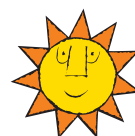

...biologisk mångfald

Vi människor är beroende av en mångfald av olika sorters bin, humlor, fjärilar och andra insekter för vår matförsörjning. Vi kan tacka dessa viktiga pollinatörer för en tredjedel av vår mat.

För att vår natur ska må bra så behövs många olika arter.

(Källa: Naturskyddsföreningen)

KARLSTADS KOMMUN

